

شبکه، بالا رفتن عمر ناوگان و زیرساخت، افزایش خرابی‌های مکرر دیزل‌های باری، به نظر می‌رسد افزایش ۳۱ درصد بهره وری واگن متأثر از بهبود مدیریت ترافیک و سایر عوامل نرم افزاری باشد که با نظر خبرگی و با فرض تاثیر ۵۰ درصدی سهم اقداماتی همچون افزایش بار چشممه های بارگیری، بهبود کیفی و کمی نیروهای عملیاتی، در نظر گرفتن تخفیفات تعرفه‌ای همچون محور شرق... در رشد بهره‌وری واگن بعنوان شخص متأثر، سهم تأثیرگذار قطارهای باری برنامه‌ای و بهبود مدیریت ترافیک در رشد شاخص مذکور حدود ۱۵ درصد (یعنی افزایش تن کیلومتر به میزان ۴.۵ میلیارد) می‌باشد.

لذا با در نظر گرفتن متوسط تعرفه حق دسترسی به ازای هر تن کیلومتر در سال ۹۸ (۷۲۰ ریال) سهم عادی قطارهای باری برنامه‌ای از درآمد راه‌آهن در سال ۱۳۹۸ نسبت به ۵ سال گذشته به میزان ۳۲۴۰ میلیارد ریال تعیین می‌گردد.

راه‌آهن چه برنامه‌هایی در توسعه حمل و نقل ریلی در حوزه بار و مسافر دارد؟

- افزایش قطارهای باری برنامه‌ای
- مدل‌سازی ترافیک شبکه
- جهت مدیریت بهینه ترافیک
- مکانیزه کردن تخصیص لکوموتیوهای مانوری
- استاندارد سازی برنامه‌ریزی اعزام راهبران قطار
- جذب، آموزش و بکارگیری ۳۸۴ نفر نیروی انسانی مشاغل عملیاتی سیر و حرکت
- و اگذاری امور مانور واگن‌ها در ایستگاه‌های پر ترافیک راه‌آهن به بخش خصوصی بویژه ایستگاه انشعاب بندرعباس

اداره کل سیر و حرکت در خصوص الزامات توسعه در افق ۱۴۰۵ و جهت دستیابی به سهم ۳۰ درصدی

پاسخ‌های ادارات تابعه حوزه معاونت بازرگانی و بهره‌برداری به خبرنگار انجمن صنفی شرکت‌های حمل و نقل ریلی:

طرح‌ها و برنامه‌های راه‌آهن در اجرای طرح توسعه ریلی

حوزه‌های مختلف مرتبط با حمل بار در سال‌های ۹۸-۹۳، به دلیل جهش برنامه‌ریزی واهداف کلان سازمان جهت نهادینه کردن و راه اندازی قطارهای باری برنامه‌ای در میزان یعنی ۸.۸ درصد سرعت بازرگانی را افزایش می‌دهد. پاسخ اداره کل سیر و حرکت به این بیانگر رشد تن کیلومتر به میزان ۳۸ درصد، رشد بهره وری دیزل به میزان ۱ درصد و رشد بهره‌وری واگن به میزان ۳۱ درصد در ۵ سال گذشته با توجه به بررسی‌های بعمل آمده از وضعیت عملکردی شاخص‌ها در

را افزایش می‌دهد لکن کاهش ۱۰.۷ درصدی مجموع زمان‌های توقف و اگن‌ها در مراکز تخلیه، بارگیری، ایستگاه‌های تشکیلاتی به همان میزان یعنی ۸.۸ درصد سرعت باشد بیان کرد: کاهش زمان سیر قطارهای باری در افزایش سرعت بازرگانی موثر است اما نه به طور منتظر.

دراین خصوص توجه به جدول زیر نشان می‌دهد که افزایش ۵۰ درصدی در سرعت عملیاتی قطارها به میزان ۸.۸ درصد سرعت بازرگانی

متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه	متوجه
کاهش	افزایش سرعت بازرگانی	افزایش سرعت قطارهای باری	افزایش سرعت قطارهای باری	زمان توقف و اگنها (تخلیه، بارگیری، ایستگاه‌های تشکیلاتی) (ساعت)	زمان سیر قطار روزی (ساعت)	زمان سفر کل (ساعت)	سرعت بازرگانی (کیلومتر بر ساعت)	سرعت قطار (کیلومتر بر ساعت)	متوجه سیر (کیلومتر)
-	-	-	173	55	228	6.3	26	718	وضع موجود
-	8.8%	50%	173	37	210	6.9	39	718	افزایش ۵۰ درصدی سرعت قطارهای باری
-10.7%	8.8%	-	154	55	209	6.9	26	718	کاهش ۱۰ درصدی توقف (تخلیه، بارگیری، ایستگاه‌های تشکیلاتی)

حمل بار شبکه طی سال‌های ۱۳۹۹-۱۴۰۵ جدولی را به شرح ذیل ارائه کرد:
با در نظر گرفتن رشد ۸٪ بار کل کشور و متوسط ۲۲,۸٪ رشد حمل ریلی و با در نظر گرفتن رشد ۸٪ مسافر کل کشور و متوسط ۸,۳٪ رشد حمل ریلی

اداره کل بازگانی خارجی شرکت راهآهن در پاسخ به این سوال که ظرفیت‌های راهآهن در حوزه ترانزیت و حمل و نقل ریلی باری تا چه میزان است بیان کرد: در حال حاضر ظرفیت ترانزیت ریلی کشور براساس حداقل چهار شاخص، «ظرفیت مرزها»، «ظرفیت تعویض بوزی»، «ظرفیت مسیر ریلی» و «پتانسیل بار در مبادی و مقاصد» در مسیرهای اصلی ترانزیت ریلی ۹۰ درصد از عملکرد ریلی در سال ۹۷ در این مسیرها بوده است، برابر ۹,۵۷۱ میلیون تن در سال می‌باشد. در صورتیکه طرح‌های توسعه‌ای ریلی از جمله احداث خطوط ریلی رشت-آستارا، شلمچه-بصره، تکمیل محور خواف-هرات و ارتقای مسیر زاهدان-میرجاوه محقق گردد، ۴,۵۷ میلیون تن بار به ظرفیت ترانزیت ریلی کشور افزوده می‌شود که در مجموع ظرفیت ترانزیت بالغ بر ۱۴,۱۴ میلیون تن بار در سال خواهد شد.

در خصوص وضعیت صادرات و واردات در مرازها و ارتباط با کشورهای منطقه از زمان شیوع ویروس کرونا و پروتکلهای اجرایی از سوی راهآهن اعلام کرد:

در جدول زیر زمان بسته شدن و بازگشایی مرازها بین‌المللی آورده شده است. در تمامی این مرازها قبل از زمان بازگشایی تونل ضد عفونی و تجهیزات گندزدایی استقرار یافته است. پس از مذاکره با ترکمنستان

میزان رشد ۹۸ نسبت به ۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۳	شاخص
5%	21,271	20,264	عداد واگن‌های باری در سرویس
12%	24,355	21,745	عداد واگن‌های باری در گردش
38%	33,645	24,461	تن کیلومتر باری (میلیون)
34%	29,030	21,741	قطعان کیلومتر باری (هزار)
36%	452.57	332.72	دیزل معادل گرم باری (بدون اختساب دیزل های مازاد)
147%	49.4	20.0	معادل خرابی دیزل باری
1%	203,675	201,422	بهره وری دیزل باری
31%	4,334	3,307	بهره وری واگن باری

جمع کل	پیش‌بینی تعداد تاوانگان مورد نیاز								موضع
	1405	1404	1403	1402	1401	1400	1399	واحد	
	108.5	95.5	84.0	73.9	65.0	57.2	50.3	تن کیلومتر (میلیون تن-کیلومتر)	عملکرد حمل و نقل ریلی باری
	146.6	129.0	113.5	99.8	87.8	77.3	68.0	تن (میلیون تن-کیلومتر)	ریلی
	26.0	23.7	21.6	19.7	18.0	16.4	15.0	میلیارد نفر-کیلومتر	مسافری
35,192	6,740	5,930	5,216	4,589	4,037	3,552	5,128	کمبوڈاگن در گردش	دستگاه
98	20	18	16	15	14	12	3	کمبوڈاگنوموتی در گردش	دستگاه
587	106	94	82	72	64	56	113	باری	دستگاه

زمان بازگشایی موز	زمان بسته شدن موز	مرازهای بین‌المللی
۱۴/۱۲/۹۸	۰۴/۱۲/۹۸	رازی
۰۳/۰۴/۹۹	۰۴/۱۲/۹۸	اینچه برون
۱۹/۰۴/۹۹	۰۱/۱۲/۹۸	میرجاوه
۲۹/۰۳/۹۹	۱۳/۰۱/۹۹	سرخس

استقرار یافت به طوری حجم حمل و نقل ریلی در سال ۹۹ تا تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ نسبت با زمان مشابه در سال ۹۸ به ۹۹/۰۵/۱۰ در مقایسه با همین زمان مشابه در سال ۹۸ درصدارات به میزان ۱۲۵٪ و در واردات به میزان ۲۳۵٪ در ترانزیت به میزان ۷۸٪ افزایش یافته است.

در موز میرجاوه در سال ۹۹ تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ در مقایسه با همین زمان مشابه در سال ۹۸ واردات به میزان ۱۰۰٪ و ترانزیت به میزان ۹۲٪ یافته است.

اینچه برون تا تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ نسبت با زمان مشابه در سال ۹۸ به ۹۹/۰۵/۱۰ افزایش داشته است. در موز سرخس در سال ۹۹ تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ در مقایسه به ۹۶٪ افزایش یافته است. واردات به میزان ۶۵٪ و ترانزیت به میزان ۸۵٪ کاهش یافته است.

در موز اینچه برون در سال ۹۹ تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ در مقایسه با همین زمان مشابه در سال ۹۸ واردات به میزان ۱۰ روز) بر اثر کرونا بسته بود تنها ۱۰ روز) بر اثر کرونا بسته بود که به سرعت تجهیزات ضد عفونی و گندزدایی در موز بین دو کشور

تجهیزات ضد عفونی و گندزدایی در معاشر موزی پروتکل بازگشایی بین میزان ۲۱۴٪ افزایش داشته است. در کشور در مرازهای سرخس، لطف آباد و اینچه برون امضا گردید و موز اینچه برون در تاریخ ۹۹/۰۴/۱۳ در موز سرخس کاهش ۹۶٪ یافته است. اما در ارتباط با صادرات در موز

در موز اینچه برون در سال ۹۹ تاریخ ۹۹/۰۵/۱۰ در مقایسه با همین زمان مشابه در سال ۹۸ واردات به میزان ۹۲٪ و در ترانزیت به میزان ۹۶٪ کاهش یافته است.

در جدول زیر زمان بسته شدن و بازگشایی مرازها بین‌المللی آورده شده است. در تمامی این مرازها قبل از زمان بازگشایی تونل ضد عفونی و تجهیزات گندزدایی استقرار یافته است. پس از مذاکره با ترکمنستان

به سایر کشورها جهت تامین واگن و هموار نمودن محدودیت کمبود واگن در مقاطعی از سال می باشد.

- تاسیس دفاتر نمایندگی: اقدامات اولیه جهت اخذ مجوز تاسیس دفاتر نمایندگی در کشورهای ترکمنستان، روسیه، ازبکستان و قرقاشستان تو شرک راه آهن ج.ا. انجام پذیرفته است و بی شک تاسیس این دفاتر به حفظ و تقویت سهم و نقش مسیرهای ترانزیتی کشور در رقابت با سایر کریدورها و شرکهای حمل و نقلی رقیب و نهایتاً توسعه مناسبات بین المللی کشور، کمک شایانی خواهد نمود.

- هدفمند نمودن تخفیفات: شناسایی و حذف تخفیفاتی که کارایی لازم را نداشت، توأم با ارائه مشروکها و تخفیفات جدید با هدف افزایش کارایی و رغبت مشتریان، نتایج اقتصادی قابل قبولی را برای حمل و نقل ریلی کشور به همراه داشته است.

- مدیریت هزینه ها: شرک راه آهن ج.ا. با هدف کاهش ماندگاری واگن های خارجی در کشور و در نتیجه کاهش حق ردوانی پرداختی به کشورهای صاحب واگن، حق توقفات در بخش بین المللی را مورد بازبینی قرار داده و این امر منجر به کاهش چشمگیر ضرر و زیان مربوطه گردیده است.

همچنین برخی از برنامه ها و مطالبات شرکت راه آهن ج.ا. برای توسعه هرچه بیشتر ترانزیت ریلی کشور به شرح ذیل است:

- نهایی سازی تفاوتات با راه آهن افغانستان درخصوص دستورالعمل بهره برداری موقت از مرز شمیخ

- محقق نمودن اتصال ریلی رشت- آنزلی (کاسپین)

- محقق نمودن اتصال خط ریلی رشت- آستارا

- فعال نمودن شاخه شرقی کریدور شمال - جنوب

درخصوص اینکه شرکت راه آهن در مورد جذب بار ریلی و ارتباط با تجار و صاحبان بار در منطقه چه

توسعه همکاری با بزرگترین قدرت منطقه یعنی کشور چین می دهد.

- راه اندازی کریدور چین- ایران- ترکیه: توافق شش جانبی جهت حمل قطارهای کانتینری چین در مسیر چین، قرقاشستان، ازبکستان، ترکمنستان، ایران، ترکیه و بالعکس با پیگیری های شرکت راه آهن ج.ا.

حقیقت گردید.

- پیگیری ایجاد شرکت مشترک ریلی ایران و روسیه: مدل اقتصادی تاسیس شرکت مشترک ریلی ایران و روسیه توسط شرکت راه آهن ج.ا. تهیه گردیده است و برای دریافت نظرات طرف روسی ارسال شده است. تاسیس چنین شرکتی ضمن توسعه روابط بین المللی در حوزه حمل و نقل، با ایجاد منافع مشترک، شرایط و بستر حضور هر چه بیشتر ایران در بازارهای منطقه ای و فرامنطقه ای را مهیا خواهد نمود. همچنین کاهش وابستگی به واگن های کشورهای CIS از دیگر دستاوردهای تاسیس شرکت مشترک ریلی ایران و روسیه خواهد بود.

- سیر واگن های ایرانی در کشورهای CIS: اخذ موافقت کشور ترکمنستان در سال ۹۸ جهت سیر واگن های ایرانی در شبکه ریلی این کشور برای نخستین بار از زمان اتصال به کشورهای CIS، گامی بزرگ در راستای کاهش وابستگی

بین المللی شرکت راه آهن و اقدامات انجام شده تا امروز و برنامه های پیش رو گفت؟

از جمله اقدامات شرکت راه آهن ج.ا. در راستای رشد ترانزیت از خاک کشور، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- تغییر عضویت راه آهن ایران از عضو ناظر به عضو وابسته؛ این تغییر عضویت در سورای حمل و نقل کشورهای CIS که در سال ۹۸ محقق گردید، گامی بزرگ در راستای پررنگ تر نمودن نقش ایران در تصمیم گیری های حوزه حمل و نقل منطقه محسوب می گردد و با عملیاتی شدن آن شاهد تاثیرات مثبت آن بر عملکرد بین المللی راه آهن می باشد.

- توسعه کریدور شمال جنوب: پیگیری توسعه کریدور شمال- جنوب در هر دو شاخه شرقی و غربی دریای خزر و امکان حمل از بندر چابهار در این کریدور به عنوان یکی دیگر از بنادر ورودی کشور، توسط شرکت راه آهن ج.ا. صورت می پذیرد.

- فعال سازی کریدور چین- ایران: فعال سازی کریدور حمل و نقل ریلی چین- ایران در سال ۹۸ و حرکت واگن های ایرانی در شبکه ریلی این کشور برای نخستین بار از زمان اتصال به کشورهای CIS، گامی داخل کشور و همچنین برای اولین بار در تاریخ راه آهن ۳ رام قطار باردار از ایران به مقصد چین، نوید از

اداره کل بازرگانی خارجی در مورد اینکه ایران از طریق ریل به کدام کشورهای منطقه متصل است و چه مقدار کالا از این طریق حمل می شود اظهار کرد:

در حال حاضر شبکه ریلی ج.ا. ایران در شمال شرقی کشور توسط مرازهای سرخس و اینچه برون به کشور ترکمنستان متصل است. اتصال ریلی به کشور ترکیه از طریق مرز رازی در شمال غربی کشور می باشد. مرز میرجاوه، دروازه اتصال ریلی ایران به کشور پاکستان است. همچنین مرازهای ریلی آستارا و لطفآباد علی رغم عدم اتصال به شبکه ریلی کشورهای آذربایجان و شبکه ریلی کشورهای ترکمنستان متصل هستند و امکان ترکمنستان متصل هستند. مرز حمل ترکیبی را فراهم می آورند. مرز جلفا، اتصال ریلی با نخجوان را مهیا می سازد. مرز شلمچه نیز مرز ریلی با کشور عراق محسوب می شود.

در سال ۹۸ در مجموع ۲,۵۵۸ میلیون تن بار از مرازهای فوق الذکر صادر، وارد و یا ترانزیت گردیده است. این میزان تا تاریخ ۱۰ مرداد ۹۹ به ۷۲۶ هزار تن کاهش یافته که

دلیل اصلی آن بسته بودن طولانی مدت مرازهای سرخس، اینچه برون و میرجاوه در نتیجه شیوع بیماری کرونا بوده است.

در مورد توسعه فعالیت های ترانزیتی و گسترش کریدورهای

ردیف	عنوان عملیات اجرایی (طرح/فعالیت)	واحد	حجم عملیات اجرایی (طرح/فعالیت) در طول سالهای برنامه
۱	احداث خطوط دوم و سوم و... در کنار خطوط موجود	کیلومتر	۲۰۵۱۳
۲	احداث خطوط حومه‌ای کلانشهرها	کیلومتر	۴۲۴
۳	احداث واریانت و اصلاح مسیر	کیلومتر	۱۱۸
۴	توسعه خطوط سایت‌های ایستگاهی	کیلومتر	۲۷۹
۵	تراک‌بندی خطوط	کیلومتر	۳۸۱۶
۶	بازگشایی ایستگاهها	ایستگاه	۲۳

اهداف کمی مورد نیاز طرح‌های توسعه زیرساختی در افق ۱۴۰۵

کاهش زمان توقفها	افزایش سرعت بازگشایی	افزایش سرعت قطارهای باری	افزایش سرعت قطارهای باری	زمان توقف و اگتها (تخلیه، بارگیری، ایستگاههای تکمیلی)	زمان سیر قطار دوی سرفکل (ساعت)	زمان سفر کل (ساعت)	سرعت بازگشایی (کیلومتر بر ساعت)	سرعت قطار (کیلومتر بر ساعت)	متوسط سیر (کیلومتر)	وضع موجود
-	-	-	-	173	55	228	6.3	26	718	افزایش ۵۰ درصدی سرعت قطارهای باری
-	8.8%	50%	-	173	37	210	6.9	39	718	کاهش ۱۰ درصدی توقف (تخلیه، بارگیری، ایستگاههای تکمیلی)
-10.7%	8.8%	-	-	154	55	209	6.9	26	718	-

به موارد ذیل امیدوار کننده و روشن می‌باشد:

- ۱- حذف یارانه‌های پنهان دولت در بخش جاده‌ای بویژه نرخ سوخت (قیمت تمام شده گازوییل برای دولت ۱۷۰۰ تومان) و ایجاد زمینه تمایل صاحبان بار به حمل و نقل ریلی
- ۲- ادامه حمایت‌های دولت و مجلس از توسعه حمل و نقل ریلی
- ۳- استفاده از بسترهاي ظرفیت‌های قانونی (همچون ماده ۱۲ رفع موانع تولید، بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه، ماده ۸ قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، آینین نامه اجرایی تبصره ۱۹ ماده واحده قانون اجرایی تبصره ۱۹ آینین نامه اجرایی بند (و) بودجه، آینین نامه اجرایی بند (و) تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۹۹ (...)
- ۴- تکمیل و بهره‌برداری از پروژه‌های زیرساختی و ناوگانی و اتصال مراکز اینبوه بار و توسعه مراکز لجستیکی در دست اقدام

۲- نظر به اینکه بخشی از دیزل‌ها می‌باید توسط خود راه‌آهن بازسازی گردد کمبود نقدینگی سبب شده این مهم در ماههای ابتدایی سال نماینده انجمن صنفی سوالی را جاری محقق نگردد.

۳- با توجه به قیمت هر دیزل باری ۲۶ میلیارد تومان (۱۵ میلیون یورو) و هر واگن باری ۸۵۰ میلیون تومان بنظر می‌رسد با شرایط زیرساختی موجود جذابیت سرمایه‌گذاری کمتر هم بشود.

۴- در سناریوهای سه‌میانه ۳۰ درصدی در افق ۱۴۰۵ از نظر تعداد واگن و لکوموتیو بیشتری تأمین شود در صورتیکه با توجه به تحریم‌ها و افزایش نرخ ارز این سند توسعه حمل و نقل ریلی تا سال ۱۴۰۴ پیش روید یا خیر مطرح کرد و شرکت راه‌آهن در پاسخ گفت:

۱- برای تحقق اهداف سند توسعه تا سال ۱۴۰۴ تعداد واگن و لکوموتیو بیشتری تأمین شود در صورتیکه با توجه به تحریم‌ها و افزایش نرخ ارز این سند اکاهش تعداد اسناد قابل ارائه در مرز رازی، که سبب افزایش مبادرات واگتها و عملکرد مرز بوده است.

۲- شرکت راه‌آهن در پاسخ به این سوال که آینده حمل و نقل ریلی را با توجه به مشکلاتی که وجود دارد چگونه ارزیابی می‌کنید گفت: آینده حمل و نقل ریلی در صورت توجه

بسهای تشویقی را در نظر گرفته است بیان کرد: شرکت راه‌آهن ج.ا.ا. با وجود نوسانات اقتصادی با وجود افزایش هزینه‌های اقتصادی نه تنها تعرفه‌های خود را افزایش نداده است، بلکه تخفیفات بسیار متعدد را برای محمولات و مسیرهای مختلف در نظر گرفته است. با هدف تامین واگن‌های مورد نیاز شرکت‌ها جهت حمل محمولات خود، دستورالعمل‌های متعدد را تهیه و به کلیه ذینفعان اطلاع رسانی نموده است و این نکته باعث افزایش بیش از ۵۰ درصدی صادرات ریلی گردید.

طی توافق به عمل آمده در مسروخ ۹۸/۰۶/۲۱ با کشور ترکیه، تعرفه‌های یکسان و بر اساس تن-کیلومتر بار راه‌آهن ترکیه مورد موافقت قرار گرفته و این موضوع سبب رونق حمل و نقل ریلی این مسیر و رونق گرفتن مسیر مرز رازی شده است.

تسهیل فرآیندهای گمرکی در مرز رازی در نتیجه مذاکرات و توافقات با گمرک ج.ا.ا. از جمله کاهش تعداد اسناد قابل ارائه در مرز رازی، آینین نامه اجرایی بسیار نظاممند نمودن اعطای پروانه فعالیت حمل و نقل بین‌المللی ریلی بار که در نتیجه تدوین دستورالعمل صدور پروانه فعالیت شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی بار و اتخاذ تدبیری همچون حذف ضمانتنامه بانکی، بستره جهت